Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

30 ИЮНЬ, ЧОРШАНБА
№ 125 (630). 1993 йил.
Сотувда эркин нархда.

МАМЛАКАТИМИЗДА ШУ ЙИЛ 1 ИЮЛДАН БОШЛАБ ИШ ҲАҚИ, ПЕНСИЯ ВА СТИПЕНДИЯЛАР МИҚДОРИ ЯНАДА ОШИРИЛАДИ!

НАТИЖАДА УЗБЕКИСТОНДА ИШ ҲАҚИНИНГ ЭНГ ОЗ ДАРАЖАСИ 11.250 СУМ ҚИЛИБ БЕЛГИЛАНДИ. ВАҲОЛАНКИ, БУ КУРСАТКИЧ РОССИЯДА 4.275 СУМНИ, ҚОЗОҒИСТОНДА — 4.500 СУМНИ, АРМАНИСТОНДА — 3.000 СУМНИ, БЕЛАРУСДА — 6.600 СУМНИ, ТУРКМАНИСТОНДА ЭСА 9.600 СУМНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА КЕНГАШ

29 июнь куни Тошкентда аҳолини ижтимоий ҳимоялаш масалаларига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирликлар, Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси ва тармоқ касаба уюшмалари кенгашларининг вакиллари иштирок этди.

Кенгашда республика Президенти Ислом Каримов иқтисодий ислоҳотларнинг бориши, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, Ўзбекистоннинг Россия, Марказий Осиё давлатлари билан иқтисодий муносабатлари, молия, банк тизими, миллий валюта масалалари хусусида батафсил сўзлаб берди.

Кенгаш ишида республика Бош вазири А. Муталов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Бош вазир ўринбосари Б. Ҳамидов, Ўзбекистон Республикаси Касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг раиси Б. Алламуродов қатнашди.

(ЎзА).

СУРАТДА: учрашув пайти.

А. ЗУФАРОВ олган сурат. **(ЎзА).**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

1993 ЙИЛНИНГ 1 ИЮЛИДАН МЕҲНАТ ҲАҚИ, ПЕНСИЯЛАР ВА СТИПЕНДИЯЛАРНИНГ МИҚДОРЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика аҳолисининг ижтимоий муҳофазасини янада кучайтириш мақсадида:

1. 1993 йилнинг 1 июлидан бошлаб Ўзбекистон Республикасининг ҳудудида:

Иш ҳақининг энг оз миқдори ойига 11.250 сўм қилиб белгиланиб, иш ҳақи ўртача 1,5 баравар оширилсин;

фуқароларнинг солиқ олинмайдиган даромадларининг энг паст даражаси ойига 11.250 сўм миқдорида;

меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори ойига 12.185 сўм қилиб белгилансин, ҳозирги вақтда амалда бўлган барча турдаги пенсияларнинг миқдорлари 1,5 баравар оширилсин.

2. Олий ўқув юртлари талабаларининг, техникумлар ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг стипендиялари 1,5 баравар кўпайтирилсин. Талабаларнинг ошхоналари ва буфетларида тушлик овқатларнинг қийматидан 50 фоизли чегирмалар сақлаб қолинсин.

3. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги иш ҳақини, пенсиялар ва стипендияларни оширишга мазкур фармонда кўзда тутилган сарф-харажатларни пул билан таъминлаш манбаларини аниқлаб, иш ҳақини ошириш билан боғлиқ қўшимча харажатларнинг 25 фоизи бюджет муассасалари ва ташкилотларининг сметалар бўйича умумий харажатларини қисқартириш ҳисобидан таъминланишини назарда тутсин.

4. Мулкчилик шаклларидан қатъий назар, хўжалик ҳисобидаги корхоналар ва ташкилотларга ўзларининг даромад манбалари ҳисобидан иш ҳақининг янги оз миқдорларини жорий этиш ва меҳнат ҳақини ошириш, даромад манбалари вақтинча етишмай қолган тақдирда эса банк муассасалари аниқ мақсадни кўзлаб берадиган имтиёзли кредитлар ҳисобидан ошириш тавсия қилинсин.

Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки, тижорат банклари пенсия жамғармасини, корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларни йиллик уч фоиздан ошмайдиган тўлов шарти билан зарур мақсадли кредит маблағлар билан таъминласинлар.

5. Бюджетдан пул билан таъминланадиган вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлари, ташкилотлар ва муассасалар ушбу фармонда белгиланган энг оз иш ҳақи миқдорига асосланиб, меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ягона тариф сеткаси разрядларига мувофиқ ходимларнинг мансаб окладлари ўз вақтида қайтадан ҳисоблаб чиқилиши ва тўланишини таъминласинлар.

6. Ўзбекистон Республикасининг Ижтимоий таъминот вазирлиги мазкур фармонга мувофиқ пенсияларнинг миқдорларини қайтадан ҳисоблаб чиқсин.

7. Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки республика корхоналарига, ташкилотлари ва муассасаларига иш ҳақи ўз вақтида тўланишини таъминловчи чораларни кўрсин.

8. Ушбу фармон бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 29 июнь.

«1993 ЙИЛНИНГ 1 ИЮЛИДАН МЕҲНАТ ҲАҚИ, ПЕНСИЯЛАР ВА СТИПЕНДИЯЛАРНИНГ МИҚДОРЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА» ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Фуқароларнинг, айниқса, кам даромадли кишиларнинг, пенсионерлар, талабалар, ўқувчиларнинг ижтимоий кафолатларини таъминлашга ниҳоятда муҳим аҳамият берилиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонига биноан 1993 йилнинг 1 июлидан бошлаб иш ҳақининг энг оз миқдорлари, пенсиялар ва стипендиялар 1,5 баравар оширилди.

Аниқ иқтисодий вазиятни ва ягона «рубль» минтақаси шароитида МДҲ мамлакатларида пулнинг қадрсизланиши юксак даражада эканлигини эътиборга олиб, бизнинг республикамизда 1992 йилдан буён индексация воситаси қўлланиб келинмоқдаки, бу иш ҳақининг энг оз миқдорлари, пенсиялар, стипендияларни вақти-вақти билан қайта кўриб чиқишга ва меҳнат ҳақи миқдорларини оширишга асосланган.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида иш ҳақининг энг оз даражаси ойига 11.250 сўм миқдорида белгиланади, ваҳоланки, Россия Федерациясида бу кўрсаткич 4275 сўмни, Қозоғистонда — 4500 сўмни, Арманистонда — 3000 сўмни, Беларусда — 6600 сўмни, Туркманистонда — 9600 сўмни ташкил этади.

Иккинчи малака тоифасига эга бўлган ўқитувчининг ўртача ойлик иш ҳақи устама ва қўшимча ҳақларни қўшмасдан ҳисоблаганда тахминан 31.000 сўмни ташкил этади ёки 11.000 сўм кўпаяди. Биринчи малака тоифасидаги шифокорнинг ўртача ойлик иш ҳақи тахминан 37.000 сўмни ташкил қилади ёки 12.200 сўм кўпаяди.

Барча турдаги пенсиялар 1,5 баравар оширилади, бунда меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори ойига 12.185 сўм қилиб белгиланади.

Россия Федерациясида меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори 8.122 сўм, Қозоғистонда — 4500 сўм, Арманистонда — 3000 сўм, Беларусда — 8.250 сўм, Туркманистонда — 9.600.

Пенсия миқдори ўрта ҳисобда ойига 6.040 сўм кўпаяди ва ойига 18.100 сўмни ташкил қилади.

Олий ўқув юртлари талабаларининг, техникумлар ва билим юртлари ўқувчиларининг стипендиялари ҳам 1,5 баравар оширилмоқда.

Бунинг натижасида олий ўқув юртлари талабаларининг стипендиялари ўрта ҳисобда 9.090 сўмни, техникумлардаги ўқувчиларнинг стипендиялари 7.065 сўмни ва ҳунар-техника билим юртларидаги ўқувчиларнинг стипендиялари 5.915 сўмни ташкил қилади. Бунда улар учун талабаларнинг ошхоналари ва буфетларида тушлик овқатларнинг қийматидан 50 фоизли чегирмалар сақлаб қолинади. Шундай қилиб, талабаларнинг умумий даромади ойига 10.310 сўмни, техникум ўқувчиларининг умумий даромади 8.960 сўмни ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг умумий даромади 7.520 сўмни ташкил этади.

Шуни назарда тутиш керакки, бюджет муассасаларида иш ҳақини ошириш билан боғлиқ қўшимча сарф-харажатларнинг 25 фоизи ана шу муассасаларнинг умумий харажатларини қисқартириш ҳисобидан қидириб топилиши керак.

Ушбу фармонда кўзда тутилган бюджет ташкилотларида иш ҳақини, пенсиялар ва стипендияларни оширишга сарфланадиган харажатлар ойига салкам 45 миллиард сўмни, шу жумладан, бюджет ҳисобидан 20 миллиард сўмдан кўпроқни ташкил қилади.

Шарқнинг улуғ саркардаси, шавкатли бобокалонимиз Амир Темурга Тошкентда ҳайкал ўрнатиладиган бўлди

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

АМИР ТЕМУР ҲАЙКАЛИНИ ЯРАТИШ ТЎҒРИСИДА

Жаҳон тарихида ўчмас из қолдирган буюк давлат асосчиси, Шарқнинг улуғ саркардаси, илм-фан ташкилотчиси ва ҳомийси, миллий маданият ва меъморчилик санъатини ривожлантиришга улкан ҳисса қўшган шавкатли бобокалонимиз соҳибқирон Амир Темур хотирасини абадийлаштириш мақсадида, республика жамоатчилиги, ижодий ташкилотлар, олимлар, ёзувчилар ва зиёлиларнинг хоҳиш-иродасини ҳисобга олиб, Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллиги муносабати билан ватанимиз пойтахти Тошкент шаҳрида Амир Темур ҳайкали ўрнатилсин.

2. Амир Темур ҳайкалини яратиш бўйича ташкилий қўмита таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Ёдгорлик мажмуини лойиҳалаш, яратиш ва қуриб битказиш билан боғлиқ барча ишларни шу йилнинг 25 августигача тўла тугаллаш таъминлансин.

4. Собиқ инқилоб хиёбонига Амир Темур номини бериш ҳамда шу хиёбонни ёдгорлик мажмуи моҳиятига мувофиқ равишда таъмирлаш ва тиклаш бўйича Тошкент шаҳар ҳокимлигининг таклифи қабул қилинсин.

5. Ёдгорлик мажмуини бунёд этиш билан боғлиқ асосий сарф-харажатлар ташкилий қўмита таклифи асосида Вазирлар Маҳкамаси заҳирасидан ажратилсин. Самарқанд, Қашқадарё вилоятлари ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, «Наврўз», Шароф Рашидов жамғармалари, бошқа ташкилотлар, идоралар, айрим фуқароларнинг ёдгорлик мажмуини тиклашда ўз маблағлари билан иштирок этиш ҳақидаги таклифлари эътиборга олинсин.

6. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг ўринбосарлари М. Қорабоев ва К. Тўлаганов ҳамда Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 29 июнь.

ВАЗИРЛАР МАХКАМАСИНИНГ 1993 ЙИЛ 29 ИЮНДАГИ ҚАРОРИ БИЛАН ТАСДИҚЛАНГАН

АМИР ТЕМУР ҲАЙКАЛИНИ ЯРАТИШ БЎЙИЧА ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТА РЎЙХАТИ

Фозилбеков А. И. — Тошкент шаҳар ҳокими, ташкилий қўмита раиси

Салоҳиддинов М. С. — ЎзФА президенти

Матчонов О. — Президент девони етакчи маслаҳатчиси, Ўзбекистон халқ шоири

Ҳайитбоев Э. Қ. — маданият ишлари вазири

Искандаров И. Н. — «Ўзбқурилишматериаллари» концерни раиси

Қодиров П. — Олий Кенгаш қўмитаси раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Воҳидов Э. — Олий Кенгаш қўмитаси раиси, Ўзбекистон халқ шоири

Ёқубов О. — Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Орипов А. — Ўзбекистон халқ шоири

Ашрафий Ф. М. — Меъморлар уюшмаси раиси

Аҳмедов Р. — Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси раиси

Расулов М. — Тошкент шаҳрининг бош меъмори

Юсупов Р. Г. — Тошкент шаҳрининг бош рассоми

Саркисов П. — «Тошкентқурилиш» бошлиғи ўринбосари

Зуфаров М. З. — Тошкент шаҳар ҳокимлиги ободонлаштириш бошқармаси бошлиғи

Шапиро Я. И. — ҳайкалтарош

Қосимов Т. — ҳайкалтарош

Қодирова Т. — меъмор

Пак В. — ҳайкалтарош

Миртожиев Р. — ҳайкалтарош

Қаюмов Х. И. — Самарқанд шаҳрининг бош меъмори

Мустафоев М. — Шаҳрисабз шаҳрининг бош меъмори

Аҳмедов Б. — тарих фанлари доктори, профессор

Аҳмедов А. — тарих фанлари доктори, профессор, Шарқшунослик институти бўлим мудири

Ўринбоев А. — тарих фанлари доктори, Шарқшунослик институти бўлим мудири.

ЎЗБЕКИСТОН Ватаним маним

«Халқ сўзи» ва Ўз А мухбирлари хабар қиладилар

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

ЯНГИСИ ХОРИЖДАН КЕЛТИРИЛДИ

БУХОРО. Дон маҳсулотлари комбинати Швейцариянинг «Бьюльер» фирмасида тайёрланган ускуналар билан жиҳозланди.

ИШЛАБ турган дастгоҳлар эскириб, талабни қондиролмайдиган ҳолга келганди. Эҳтиёт қисмлар тақчиллиги таъмирлашга имкон бермади. Корхона ишбилармонлари эскисини тузатгандан кўра янги, замонавийсини ўрнатиш арзонга тушишини ҳисоблаб чиқишгач, хориждан келтирилди. Ҳарна қилса-да, янги-янги экан-да. Ҳозир кунига мўлжалдагидан 15 тоннадан зиёд буғдой унга айлантирилмоқда.

ҚОРА ЎЧОҚ ТАРИХГА АЙЛАНДИ

ҒОРИШ, «Қизилқум» давлат хўжалигининг 56 хонадони «зангори олов»дан баҳраманд бўлаяпти.

ДАЛА ишларидан ҳориб келган соҳибалар бурқситиб қора ўчоқда овқат пиширишдан халос бўлишди. Совхоз маъмурияти бу борада маблағни аямаслигини таъкидлашди. Ҳозир хўжаликдаги бошқа хонадонларни ҳам газлаштириш жадал бораяпти.

ХИЗМАТИ ДЎКОНДОРДАН

АНДИЖОН. Мебель фабрикаси деҳқон бозори ёнида махсус дўкон очди.

ДЎКОННИНГ қулайликлари кўп. Жиҳозларнинг нархи ҳам бошқа жойлардагидан анча арзон. Харидор фақат танлайди, пул тўлайди, холос. Машина топиш, ортиш, элтиб тушириб бериш сингари юмушларни дўкондорларнинг ўзлари бажаришаяпти.

БОЖХОНА ХОДИМЛАРИ СЕРГАК

КАТТАҚЎРҒОН. Темир йўл шоҳбекатидан жўнатилаётган тўрт контейнер божхона ходимларида шубҳа уйғотди.

В. ЗАВЯДИН деган кимса Оренбургга узатаётган махсус сандиқлар уй-рўзғор буюмлари, чой, пахта ёғи, гугурт, совун, эркаклар ва аёллар кийим-кечаклари билан лиқ тўла экан. Ана шу моллар орасидан 200 донадан зиёд автомат, кичик калибрли қуролларнинг ўқлари топилди.

ҲАМ КИТОБ, ҲАМ МУЗЕЙ БИТАДИ

ЧОРТОҚ. Туман тарихини яратишга киришилди.

ЎЛКА тарихидан гувоҳлик берадиган турли қадимий ёзувлар, анчагина ҳужжатлар, ноёб буюмлар тўпланди. Ҳокимият туман марказида музей қурилиши ҳақида қарор қабул қилди. Китобни тайёрлаш жараёнида тўпланган материаллар шу музейга қўйилади. Бино қурилиши каби китобни нашр этишни республика мустақиллигининг икки йиллигигача тугаллаш кўзда тутилмоқда.

«ИССИҚБУЛОҚ» ШИФОЛАЙДИ

ЧИМБОЙ. «Иссиқбулоқ» санаторийсини қуришга жадал киришилди.

БУ ердан чиққан минерал сув суяк-бўғин касалликларини даволашда ёрдам бераяпти. Мана 30 йилдирки, одамлар ундан ўзларича фойдаланишди. Энди шифохона битгач, меҳнаткашлар врачлар тавсиясига амал қилишади.

ЭЛЕКТР ТЕКИН БЎЛДИ

ОЛОТ. «Бухоро» жамоа хўжалиги ўз аъзоларини ижтимоий муҳофаза қилаяпти.

КЎП йил меҳнат қилган деҳқон, механизатор, чўпон, сут соғувчилар бундан кейин электр қувватидан бепул фойдаланадиган бўлишди. Хўжалик барча харажатларни зиммасига олди.

ВОҚЕАЛАР

• Иқтисодиёт чорраҳаларида

МУЛЛАНИНГ АЙТГАНИ БЎЛМАДИ

ЎТГАН йилнинг бошида «Оҳангаронцемент» ишлаб чиқариш бирлашмаси иккига бўлиниб, ундан «Оҳангароншифер» ижара корхонаси ажраб чиқди.

Унинг директори Ў. Ирисқулов корхонани тўла қайта таъмирлаш ниятида кўп елиб-югурди. Охири мақсадига етди. Ҳовлида қат-қат бўлиб ётган ахлат кўчага улоқтирилди. Қисқа фурсатда усти ёпиқ бино қад кўтарди. Энди ишчилар учун илгаригидек ёзнинг жазирамасида, қиш-қировли кунларнинг ёғин-сочинида эмас, панада меҳнат қилишга имкон яралди. Бунинг устига қўл юмушлари механизация зиммасига юклатилди. Ҳа, бу ерда амалга оширилган ишларни кўрган одам корхона раҳбарининг ишбилармон мутахассис эканлигини сезмай иложи йўқ. У фойдасиз ишга қўл урмаскан. Аммо...

Корхона мутасаддилари солиқчиларни чув туширишмоқчи эди. Нўмири ўтмади. Тошкент вилояти солиқ бошқармаси тафтишчилари ўтган йил якуни бўйича солиқларнинг тўғри ҳисобланиши ва бюджетга ўтказилишини текширганларида корхона ҳисобчиларининг устамонлик билан ниқобланган пардан асрорлари йиртилди-қолди. Сиртдан қараганда, ҳужжатлар жойида, ҳисоб-китоб ҳам тўғрига ўхшайди. Аммо синчков тафтишчилар кўп нарсалар жойида эмаслигини пайқашди. Йил давомида тўланиши керак бўлган қўшимча қиймат солиғи 6 миллион 524 минг сўм камайтириб кўрсатилибди. Агар шу иш корхона ҳисобига эмас, давлат фойдасига қилинганда буни чалкашлик ёки билмасдан йўл қўйилган хато, деб тушунса бўларди. Сабаби — агар давлатга ортиқча тўлаб қўйилган бўлса, бу омонат ҳисобланади ва аниқланган вақтда корхонага қайтарилиши ёки бошқа тўлов ҳисобига ўтказилиши мумкин. Тафтишчилар текширув чуқурлашган сари иш мураккаблашаётганини, корхона фойдасига ёпилган ҳужжатлар ўйлаганларидан кўра кўпроқ эканлигини англашди. Улар папкаларга жойланган тахлам-тахлам қоғозларнинг ҳар бирини синчиклаб кўздан кечиришди. Натижада 1 миллион 317 минг сўм даромад камайтириб кўрсатилганлиги аниқланди. Аммо бу биринчиси эмасди. Ярим йил бурунги тафтишда ҳам 1 миллион 853 минг сўм ҳисобда кўрсатилмаганлигини топишганди ва яширилган даромад жаримаси билан ундирилган эди. Шу боис тафтишчилар бу гал солиқ идоралари низомига асосан корхонага яшириб қолинган даромадга нисбатан икки баравар кўп, яъни — 2 миллион 634 минг сўм жарима солишди. Бунинг устига корхонадагилар мукофотдан, имтиёзлардан ҳам маҳрум қилинса керак.

Тафтишчилар ҳайрон: солиққа оид қайси ҳужжатни кўтармасинлар, албатта, нимадир чиқаяпти. Қўшимча қиймат солиғини ҳисоблаш ва ҳисоботни тузишда (корхона фойдасига) бузиб кўрсатиш шундай амалга оширилганки, тажрибаси камроқ ёки янги иш бошлаган тафтишчи ундан бирон нарса англаши мушкул. Аммо тафтишчилар бу ўринда ҳам бўш келишмади. Ҳисоботдан тушириб қолдирилган маблағни топганларида, корхонанинг ҳисоб-китоб юритишда қилни қирқ ёрадиган бухгалтерлари мум тишлаб қолишди. Айбларига иқрор бўлишгач, бу ишлари учун корхонадан ўз вақтида тўланмаган 6 миллион 524 минг сўм ундирилди ва яна 8 миллион 247 минг сўм жарима солинди.

Ишчи-хизматчилардан олинадиган даромад солиғини вақтида давлат бюджетига ўтказишни атайлаб чўзганлари учун боз устига 418 минг 700 сўм тўлайдиган бўлишди. Умуман, «Оҳангароншифер» ҳисобчиларининг атайлабми ёки билиб-билмай қилган бу ишлари корхонага 19 миллион 140 минг 900 сўмга тушди.

Бундай аҳволда корхона бойиш ўрнига кафангадо бўлади-ку? Раҳбар қаёққа қараяпти ўзи? Бу ишларнинг тепасида турган бош бухгалтер Е. Тан ўз чўнтагидан 12,5 минг сўм тўлади.

Қези келганда шуни айтиш жоизки, текширувда аниқланган аксарият хато ва камчиликлар, чалкашликлар қатор корхоналарда мунтазам такрорланаяпти. Бу корхона мутасаддиларининг давлатга солиқ тўлаш масалаларига ҳамон панжа орасидан қараётганликларидан далолат эмасми? Ана шу совуққонлик туфайли ундирилаётган жарималар корхоналар молиявий аҳволининг танглашишига ҳам сабаб бўлмаяптимикин?

Директор билан Оҳангарон шаҳар ҳокимлиги идорасида учрашдик. У киши 3—4 мутахассиси билан вилоят солиқ бошқармаси етакчи мутахассислари, шаҳар корхоналари раҳбарлари, бухгалтерлари иштирокида бўладиган семинар-кенгашга келган экан. Кенгашда баҳс-мунозара, савол-жавоб қизигандан қизиди.

Бошқарма бошлиғи навбатдаги саволни ўқиб, уни ёнида ўтирган шаҳар ҳокими А. Расуловга узатди. Кейин: «Ўзи нима бўлганди?» — дея Оҳангарон шаҳар солиқ инспекцияси бошлиғи Қутбиддин Эргашевга юзланди.

— Ўтган йилнинг биринчи ярми бўйича солиқларнинг ҳисобини текширгандик, — дея тушунтира бошлади Қ. Эргашев — Ҳисоботда даромад, қўшимча қиймат солиқлари роса камайтириб кўрсатилгани аниқланди. Тўланмай қолган солиқлар, жарималар билан қўшиб ҳисоблаганда, 11 миллион 560 минг сўм экан. Тўлайсиз деб туриб олдик... Идорага келсам, мени Абдуқодир ҳожи йўқлаб келибдилар. У киши гапни чўзмай, муддаога ўтиб қўя қолдилар: «Мачит қураётувдик. «Оҳангароншифер»дан ёрдам сўровдик, олдинига рози бўлишди. Аммо кейин директори: «Э, сизларга бермоқчи бўлган ўша пулни солиқ идораси олмоқчи. Агар улар ўша пулдан воз кечишса, мачитга берганим бўлсин. Бориб инспекция бошлиғини кўндиринг», деганларига сизни қидирувдим». «Тақсир, у пуллар давлатники, аслида илгарироқ бюджетга тушиши керак эди. Улар яширишган», — дедим. «Э, шунақами, менга бошқача айтишувди-ку. Ўғирланган пулни Оллоҳ уйига ишлатиш гуноҳи азим», деб чиқиб кетдилар. Бор воқеа шу.

Залдагилар кулиб юборишди. Инспекция бошлиғи жойига ўтиргандан сўнг Ў. Ирисқуловга қарадик. Ҳозироқ туриб: «Бўҳтон, бундай бўлмаган» деб эътироз билдиришини кутдик. Аммо у киши пинагини бузмади. Кенгаш тугагандан сўнг директорга юзландик:

— Ғалати воқеа бўлган эканми? Домланинг ундиришига ишонувдингизми, Ўраимқул ака?

— Шунақаси ҳам бир бўлганди-да, — деганча бошқа гапирмади.

Абдуазим МУТАЛОВ,
Тошкент вилоят солиқ бошқармаси бошлиғининг муовини.

Исматилла ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

1991 йилда Ёзёвон туманининг «Марказий Фарғона» газетаси республика матбуот нашрлари ўртасида ўтказилган турли конкурсларда муваффақиятли қатнашиб, тўрт бора мукофот билан тақдирланди. Яқинда эса унинг қошида «Ижодкор» кичик корхонаси ташкил қилинди. Мазкур корхона шу кунгача ўнга яқин китоб чиқарди.

1992 йилнинг февралида газета иловаси — «Ҳамроҳ»нинг нишона сони чоп этилувди. У тезда ўз мухлисларини топди: Марғилон, Андижон, Қўқон, Фарғона шаҳарларида тилга тушди.

Илованинг ранг-баранг ва сермазмун чиқишида «Марказий Фарғона» газетаси ходимлари Умаржон Исмонлов, Малик Бойматов ва Исоқжон Каримовлар жонбозлик кўрсатишмоқда.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ХУШХАБАРДАН ХУШНУД БЎЛДИК

(Нукусдан телефон орқали). Яхши хабарнинг қаноти бўлади, дейдилар. Президент Ислом Абдуғаниевичнинг миллий матбуот кунини байрам сифатида нишонлаш ҳақидаги чиқарган фармони қорақалпоғистонлик журналистларни ҳам хушнуд этди.

Матбуот — мамлакатнинг иқтисодий, сиёсий, маърифий ҳаётининг кўзгуси. Ҳеч бир соҳа йўқки, унда акс этмаган бўлса. Шунингдек, матбуот халқлар ўртасидаги маънавий кўприк ҳамдир. Газета ва журналлар, радио ва телевидение орқали одамлар ўзга юртлардаги янгиликлар, замондошларининг турмуш тарзлари, меҳнат фаолияти билан танишиб борадилар.

Юксак маърифатга матбуотсиз эришиб бўлмайди. Айтиш мумкинки, бу соҳа улкан заҳматни талаб қиладиган касблардандир. Ҳукуматимиз бизнинг камтарона меҳнатимизни қадрлаб, касб байрамимиз бўлиши кераклигига эътиборни қаратган экан, бу бизга нисбатан катта ҳурматдан далолат. Мана шу ҳурмат ва эътибор, мен аминманки, барча касбдошларимиз — журналистларни ниҳоятда хурсанд қилди. Мустақил Ўзбекистоннинг порлоқ истиқболи йўлида қалбимиз, қаламимиз, иншоолло, толмагай.

Қаллибек БЕКЖОНОВ,
«Эркин Қорақалпоғистон» газетасининг бош муҳаррири.

Хориждан хабарлар

Тобора кўпчилик америкаликлар АҚШ иқтисодиёти танглик ҳолатидан чиқа бошлашига умид қилмай қўйди.

«Лос-Анжелес Таймс» газетаси жамоатчилик фикрини билиш мақсадида ўтказган савол-жавоб натижалари шундан далолат беради. Саволларга жавоб қайтарган кишиларнинг фақат 16 фоизи яқин 4 ой ичида мамлакатнинг иқтисодий аҳволи яхшиланади, деб ҳисобламоқда. Февраль ойида бу рақам 28 фоиз эди.

* * *

АП агентлигининг Сеулдан хабар қилишича, Шимолий Корея портловчи ядровий каллакни элита оладиган ўртача олислик ракеталари синовини муваффақиятли ўтказди.

Бу синов май ойининг охирларида ўтказилган эди. Жанубий Корея мудофаа вазирлиги вакилининг сўзларига қараганда, КХДР ҳудудидан тўртта ракета отилган.

* * *

Кучайтирилган ҳарбий бўлинма июль ойининг бошларида Македонияга етиб боради ва тинчликни сақловчи кўп миллатли кучларга қўшилади.

БМТ уларга Босния ва Герцеговинада давом этаётган урушнинг собиқ Югославиянинг бошқа республикаларига ёйилишига йўл қўймаслик вазифасини топширган. Пентагоннинг хабар қилишича, бу бўлинмада 300 нафар ҳарбий хизматчи бор.

* * *

Кўпчилик полякларнинг фикрича, мамлакатдаги сиёсий вазият кейинги йилларда анча ёмонлашди.

Шу ойнинг бошларида Польша республикаси жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази мутахассислари аҳоли ўртасида ўтказган савол-жавоб якунлари шундан далолат беради.

Саволларга жавоб қайтарганларнинг 73 фоизи мамлакатдаги иқтисодий вазиятни «Жуда ёмон» деган. Фуқароларнинг атиги 3 фоизи учун кейинги бир неча йил мобайнида хўжалик шароити яхшиланди.

* * *

Туркия Усмонлилар империясидан олиб кетилган ва ҳозир Россияда сақланаётган афсонавий Троя бойликлари қайтариб берилишини талаб қилмоқда.

Маданият вазири Фикра Саглар шу масала юзасидан музокара ўтказиш учун Россия комиссиясининг Анқарага келиши кутилаётганини айтди.

Хомер тасвирлаган Троя шаҳри кичик Осиёнинг Шимоли-Ғарбида жойлашган. Уни 1870-йилларда немис қадимшуноси Генрих Шлиман топиб, кавлаб олган.

* * *

Ироқдан қочиб келган 30 мингга яқин киши ҳозир Эроннинг Хузистон вилоятида турибди.

Улар юртига қайтиб кетишни хоҳлашмаяпти.

Халқаро Қизил Хоч комитети вакили чоршанба куни қочқинлар лагерига борди, бу ерда 500 га яқин ироқлик оила истиқомат қилмоқда. Вакилнинг вазифаси қочқинларнинг эҳтиёжларини аниқлаб, уларга халқаро ёрдам уюштиришдан иборат эди.

* * *

Салкам эллик йил ҳокимиятни бошқарган Италия Христиан демократик партияси тугатилиб, унинг ўрнига «Халқ маркази» партияси тузиладиган бўлди.

ХДПнинг сиёсий котиби Мино Мартинаццоли Италия радиоси орқали шу янгиликни маълум қилди.

ХДП 20 июнда Италия бир қанча йирик шаҳарларининг ҳокимлари сайловида катта мағлубиятга учраган эди.

* * *

Нигерия ҳарбий маъмурлари 12 июндаги Президент сайлови натижаларини бекор қилиб, миллий сайлов комиссияси фаолиятини тўхтатиб қўйишди.

РАТА-ТАСС мухбирининг Лагосдан хабар қилишича, Нигерия Президенти Иброҳим Бабангида раислиги бўлиб ўтган миллий кенгаш мажлиси ахборотида айтилишича, мамлакатни фуқаролар бошқарувига ўтказиш ва Президент сайловини уюштириш ҳақидаги декретлар бекор қилинди.

* * *

Хитойдан Тайванга «Боинг-737» йўловчи самолёти олиб қочилди.

Самолёт ички авиация йўлида учиб бораётган эди. Апрель ойида ҳам ичига икки юз киши тушган «Боинг-757» самолётини икки ХХР фуқароси эгаллаб олган эди. Ўшанда Тайван маъмурлари самолётни, йўловчиларни ва экипаж аъзоларини қайтариб юборган, олиб қочувчиларни эса осмон қароқчилигида айблаб, ушлаб қолган эди.

ИККИ ХАЛҚНИНГ БУЛБУЛИ

Машҳур санъаткор Жўрабек Муродов қўшиқларининг бирида Тожикистон ўғлони, Ўзбекистон фарзанди эканлигини айтади. Худди шундай уни ўзбек халқи ҳам, тожик халқи ҳам ўз фарзанди деб билади. Санъаткорнинг қўшиқлари икки халқни бир-бирига боғловчи ўзига хос кўприк вазифасини ўтамоқда.

Устоз санъаткор, Самарқанднинг фахрий фуқароси Жўрабек Муродов яқинда 50 баҳорни қаршилади. Шу муносабат билан Самарқанд обидалари маркази — Регистон майдонида ижодий учрашув кечаси ўтказилди. Жўрабек Муродовнинг бу тўйига нафақат Самарқанд вилояти, балки Бухоро ва Андижон, Жиззах ва Сирдарёдан ҳам унинг юзлаб мухлислари ташриф буюришди. Қарийб 5 соат давом этган бу учрашув икки қардош халқнинг дўстлик байрамига айланди, десак муболаға бўлмас. Улуғ санъаткорнинг дилларга ором бахш этувчи ажойиб куй-қўшиқлари минглаб мухлисларнинг олқишига сазовор бўлди.

Жўрабек Муродовнинг 50 йиллик кечасига бағишланган учрашувда вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов, шунингдек, қўшни Тожикистоннинг Ленинобод вилоятидан ташриф буюрган меҳмонлар ҳам иштирок этишди.

М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ВАТАН ТАҚДИРИ БИЗНИНГ ҚИСМАТИМИЗДИР

— ДЕЙДИ ҲУҚУҚШУНОС ВА ЁЗУВЧИ ФАЙЗУЛЛА ҚИЛИЧЕВ

Суҳбатдошимиз ҳақида: 1947 йилда Сурхондарё вилояти, Бойсун туманида туғилган. Тошкент давлат университети ҳуқуқшунослик куллиётини тугаллаб, прокуратура идораларида терговчи, бош терговчи, туман прокурори, вилоят прокурори ўринбосари, Тошкент шаҳар прокурорининг I-муовини, республика прокуратураси марказий бошқарувида масъул ва раҳбарлик лавозимларида ишлаб келмоқда. Адлия катта маслаҳатчиси, Ёзувчилар уюшмаси аъзоси. Турли мавзуларда ўндан зиёд китоби нашр этилган.

— Мустақил Ўзбекистон фуқароси, қолаверса, ҳозирги тарихий кунларнинг шоҳиди ва иштирокчиси сифатида қандай ҳисларни бошдан кечираяпсиз?

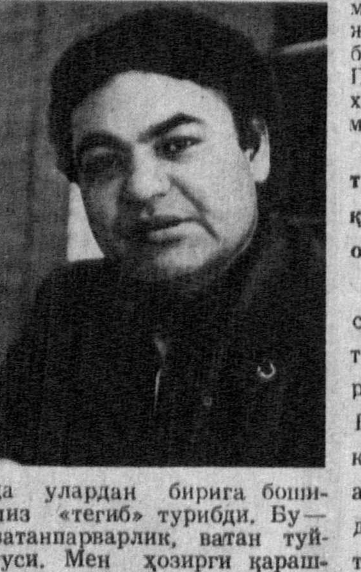

— Ҳақиқатан, тарихий кунлар. Уларнинг моҳиятини шунчаки бир воқеага қиёслаб таъкидлаб ўтмоқчиман. Олайлик, янги иморат қуришга аҳд қилган одам шу ишга киришдими, ҳаловатидан воз кечиб, югуриб-елиб ишлайди. Ер ковлайди, таг-замин кўтаради, бинони барпо қилади, унга пардоз беради. Ниҳоят, уй битгач, ўзи яратган муҳташам кошонага боқиб, бир пайтлар қандай жаҳду жадал билан меҳнат қилганини ёдга олиб, «Худонинг ўзи қувват берган экан-да», деб қўяди. Таъбир жоиз бўлса, жонажон Ўзбекистонда ана шундай жараён кетаяпти. Бир кун келиб, олий иморатимиз қад ростласа, шунда унинг тарҳини чизганлар, ғиштини терганлар, жило берганлар мамнун жилмайиб, ҳозирги қаҳрамонона кунларни, албатта, эслашади. Мустақилликдек тарихий воқелик ичида яшаш юксак шараф, аммо шунчаки томошабин бўлиб туриш эса инсофдан эмас.

Баъзан ўйлаб қоламан: ана шундай тарихий кунларда фуқаролардан кўпроқ нима талаб қилинади? Жуда кўп қадриятлар, маслаклар борки, айни пайтда улардан бирига бошимиз «тегиб» турибди. Бу — ватанпарварлик, ватан туйғуси. Мен ҳозирги қарашлар, курашлар, нуқтаи назарларни шу икки тушунчага солиштириб, баҳолашни истардим. Аввало, уларнинг замирида ётган «Ватан» сўзи ҳақида гап кетганда шоирнинг «Ватанда бебатан ўсдик» деган тагдор мисраси ёдга тушади. Ростдан, СССР — бизга ватанмиди? Ахир унинг қулаганидан бир тукимиз ҳам кам бўлмади-ку, у кайфиятимизга тирноқча ҳам таъсир қилмади-ку?.. Мана энди ўз Ватанимизни қайтариб олдик. Бугун унинг байроғи, тамғаси, мадҳияси ва дунё саҳнасида ўрни бор.

Энди беихтиёр ўзлигимизни намоён этган кундан буён ўтган икки йилга яқин даврдаги воқеалар кўз ўнгимга келади. Кечаги кунларнинг ҳар бири йилларга тенг бўлди, шу қисқа фурсатда асрлар мазмунига татигулик буюк юмушлар уддаланди. Булардан, албатта, бир фуқаро сифатида менинг ҳам қалбим қувончга тўлади. Яна қимматли томони шундаки, бу ўзгаришлар ҳеч қандай зўриқишларсиз, дабдабаларсиз амалга ошмоқда. Бунда мамлакат жиловини моҳирлик билан бошқараётган ҳурматли Президентимизнинг беназир хизматларини эътироф этмаслик мумкин эмас.

— Ҳа, биз мазмунан бутунлай янги даврга қадам қўйдик. Аммо илгари юриш осон кечмайди...

— Шак-шубҳасиз. Бунинг сабаблари бор. Тоталитар тузум миллатни фалаж даражасига олиб келувди. Бунинг устига ҳукмрон мафкуранинг на миллий, на ахлоқий, на диний томондан бизнинг табиатимизга тўғри келмаганлигини айтмайсизми...

Маънавиятдаги қолоқликдан, бизга империядан мерос қолган иллатлардан қутулиш учун катта ишлар қилинмоқда.

— Бу борада ҳуқуқ-тартибот посбонларининг роли қандай бўлаётир?

— Ҳамкасбларим зиммасига алоҳида масъулият юклатилган. Масалан, жиноятчиликка қарши кураш. Уни жаҳон тажрибаси билан бойитиб боришга уринаяпмиз.

— Аҳвол ўнгланармикан?

— Дастлабки хулосалар қонунбузарлик кўринишлари оддий ҳол бўлмай, унинг илдизлари анча чуқурлигини кўрсатаяпти. Демак, кураш осон кечмайди. Аммо ишончим комилки, у муваффақиятли якунланади.

Ҳаким САТТОРИЙ суҳбатлашди.

• Мустақиллик сарчашмалари

КЎКДУМАЛОҚ ХАЗИНАСИ

Бундан беш йилча муқаддам Қарши даштининг Бухоро вилояти ва қўшни Туркманистон Республикаси ҳудудларига туташ қисмидаги Кўкдумалоқ деб аталган жойида нефть борлиги аниқланган эди.

Жумҳуриятимизнинг мустақил тараққиёт йўлига қадам қўйганлиги нефть маҳсулотлари билан ўзимизни ўзимиз таъминлашимиз лозимлиги масаласини кўндаланг қилиб қўйди. Натижада Кўкдумалоқ нефти, гази ва конденсатидан фойдаланиш бўйича кенг кўламли ишлар бошлаб юборилди. Шундай қилиб, кимсасиз дашт хазинасидан республикамиз равнақи, келажаги йўлида фойдаланиш қизитиб юборилди. Жумҳурият Вазирлар Маҳкамасининг Кўкдумалоқ конини ўзлаштиришни тезлатиш чоралари тўғрисидаги ғамхўрлиги кондаги ишларни йўналтириб юборишга катта туртки бўлди. Бу ерда амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар ана шу ҳужжатда батафсил ўз аксини топди.

Шундай қилиб, ўтган йил ушбу конни ўзлаштиришни тезлаштириш, биринчи навбатда нефть олишни кўпайтиришга доир тадбирлар авж олдириб юборилди. Бевосита конга яқин жойда геологлар, қурувчилар, кондан фойдаланувчиларнинг яшаши ва меҳнат қилиши учун шароитлар яратишга киришилди. Нефть қудуқларини кўпайтириш, кавланган қудуқлардан эса нефть, конденсат олиш йўлга қўйилди.

Кўкдумалоқда олиб борилаётган ишлар кўламини ошириш, назорат этиш мақсадида қурилаётган корхоналар маъмурияти ташкил этилди. Ушбу маъмуриятга иқтидорли муҳандис, нефть-газ саноати бўйича мутахассис Равшан Тангриев раҳбарлик қила бошлади. Маъмуриятга бош пудратчи ҳисобланган «Бухорогазпромстрой» бош бошқармаси қудуқларни кавлаш, ишга тушириш, «Қаршистрой» бошқармаси эса турар жойлар, ишлаб чиқариш бинолари тиклашни жонлантириб юборишди.

Мутахассисларнинг маълумотларига қараганда, Кўкдумалоқ нефть-газ-конденсат кони жумҳуриятимиз ҳудудида топилган истиқболли масканидир.

Ўтган давр ичида Кўкдумалоқда ўнлаб уй-жойлар, ёрдамчи бинолар барпо этилди. Кондаги қудуқлардан бир неча юз минг тоннадан ортиқ нефть олиниб, Фарғона ва Олтиариқдаги нефтни қайта ишлаш заводларига жўнатилди.

Бу йил республикамизнинг йирик нефть ва газ конида 5 миллиард сўмлик асосий маблағлар ўзлаштирилиши, жумладан 782 миллион сўмлик қурилиш-тиклаш ишлари амалга оширилиши режалаштирилган. Ана шу ишлар тизимдаги энг муҳим вазифа — бу ерда меҳнат қилаётган кишиларга шароитлар яратиб беришдан иборат бўлаётир. Шунинг учун ишчи-хизматчиларнинг муваққат шаҳарчасини барпо этиш, коммунал хизматни йўлга қўйиш борасида иш олиб борилаяпти.

Бу йил Кўкдумалоқ конидан бир минглаб тонна нефть қазиб олиниши лозим. Барча иш ана шу вазифани уддалашга бўйсундирилган ҳолда амалга оширилмоқда.

Шу йил охиригача 30 та нефть қудуқларини ишга тушириш режалаштирилган. Бухоролик ва Муборак пармалаш ишлари бошқармаларининг жамоалари, геологлари даштнинг мураккаб об-ҳаво шароитларида ҳам самарали меҳнат қилиб, хазиналар кўзини очишдек шарафли вазифанинг уддасидан чиқаяптилар. Улар йил охиригача нефть олинадиган қудуқлар сонини 32 тага етказиш тараддудида кеча-кундуз ишлаяптилар.

Кўкдумалоқ нефти улкан қувурлар орқали Қоровулбозор темир йўл бекатида тикланган нефть сақлаш омборига етказиб берилаяпти. У ердан эса махсус поездларда нефтни қайта ишлаш корхоналарига юборилади. Айни пайтда ҳаракатдаги нефть қувури талабга жавоб бермай қолди. Чунки кондан нефть қазиб олиш кун сайин кўпайтирилаяпти. Ҳозир ҳаракатдаги қувур билан ёнма-ён 68 километр масофага қўшимча равишда нефть қувури тортилмоқда. Шу кунгача ушбу иншоотнинг қарийб 40 километри тайёр бўлди.

Ҳозирча нефть ва газ конденсати нефтни қайта ишлаш корхоналарига юборилади ва бензин, дизель ёнилғиси ва бошқа маҳсулотлар олинади. Яқин келажакда нефтни қайта ишлаш заводи қуриб битказилади. Мустақиллигимизни мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшишга сафарбар этилган ушбу корхона Қарши—Бухоро темир йўлининг Бўзачи бекатида барпо этилади. Нефтни қайта ишлаш заводи 1996 йили қуриб битказилади. Корхона чет элларда ишлаб чиқарилган мукаммал ва мураккаб ускуналар билан жиҳозланади.

Нефтни қайта ишлаш корхонаси қурилгунга қадар Кўкдумалоқда қудуқлардан олинадиган нефть ва газни тайёрлаб берадиган талай ишлар тизими адо этилади. Шу йил нефтни тозалаб берадиган қурилма ишга туширилади. Келгуси йили эса йилига 4 миллион куб метр газни тайёрлаб, 2,5 миллион куб метр конденсат ажратиб берадиган қурилмаларни тиклаш бошлаб юборилади.

Ривожланган мамлакатларда конлардан олинадиган нефть ва газнинг ўрнини тўлдириш учун ер қаърига сув юбориш тажрибаси кенг қўлланилади. Бу тадбир турли ҳодисаларнинг олдини олади, қазилма бойликларни олиш оқибатида келиб чиқиши мумкин бўлган ўпирилиш, ер силкинишларининг бартараф этилишига ёрдам беради. Кўкдумалоқда ҳам ана шу хайрли ишга қўл урилмоқда. Кондан олинадиган нефть ва газнинг ўрнини тўлдириш мақсадида йилига 3 миллион куб метр сувни ер тубига етказиб берадиган ускуналар ўрнатилади.

Кондан олинган газдан конденсат ажратиб олингач, қуруқ газ яна ер остига юборилади. Буни геологлар Саклин жараёни деб атайдилар. Бундай қилинганда газ конденсатини ер юзасига сўриб чиқариш осонлашади. Кўплаб конденсат олиш имкониятлари яратилади.

Шунингдек, конденсатни барқарорлаштириб берадиган қурилма барпо этиш ҳам мўлжалланмоқда. Конденсатни барқарорлаштириш эвазига йилига 83 минг тонна суюлтирилган газ ҳосил қилинади ва аҳолининг маиший хизматда фойдаланиши учун жўнатилади.

Кўкдумалоқ хазинасини ўзлаштириш борасида майдончанинг ўзида ҳар бири 105 ишчи-хизматчининг истиқомат қилишига мўлжалланган иккита ётоқхона, мутахассислар учун меҳмонхона, ўнлаб турар жойлар барпо этилаяпти.

Кон бошқармаси ҳисобидан Муборак шаҳрида 300 оила учун 150 та ҳовли-жойлар, болалар боғчалари, мактаб, ошхона ва чойхоналар, соғломлаштириш — тиббиёт муассасалари, савдо шохобчалари қурилади. Муборак темир йўл бекатига туташ саноат зонаси қад ростлайди. Таъмирлаш устахонаси барпо этилади. Йилига 10 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқариш қувватларига эга ғишт заводи қурилади.

Кўкдумалоқ кони ҳисобига барпо этиладиган нефтни қайта ишлаш корхонаси учун ҳам шаҳарча қад кўтаради. Бўлажак нефтчилар шаҳарчасида 10 минг аҳолининг истиқомат қилиши учун барча шароитлар муҳайё этилади.

Шуни ҳам айтиш керакки, геологлар, қидирувчилар дашт бағрида ҳар қандай об-ҳаво шароитларида ҳам белгиланган режаларни уддалаш учун жонбозлик кўрсатаётган пайтда Кўкдумалоқ конини ишга тушириш учун бош пудратчи ташкилот — «Ўзбекнефтгазстрой» акционерлик бирлашмаси конда қурилиши лозим бўлган иншоотларни зарур ускуна ва жиҳозлар билан таъминлаш вазифасининг уддасидан чиқолмаётир. Хусусан, акционерлик бирлашмасининг бош директори В. Товаровский ваъдабозликдан амалий ишга ўтолмаётир. Бу ўринда Борис Эйфер раҳбарлик қилаётган «Ўзбекнефтгазкомплект» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳам кўзда тутилган: Кўкдумалоқ нефть конини ишга туширишда муҳим ўрин тутадиган сепараторларни, иссиқлик алмаштириб берадиган, нефтни тинитиб берадиган ускуналарни ҳануз етказиб бермай турипти. Буларнинг ҳаммаси кондаги ишларни ўз муддатида амалга оширишга тўғаноқ бўлаётир.

Кўкдумалоқ — хазиналар маскани. Жумҳуриятимизнинг жанубий чегараларида жойлашган ушбу кондан қазиб олинадиган нефть, газ ва конденсат истиқлолимизни мустаҳкамлаб, мамлакатимизнинг жаҳондаги ривожланган давлатлар қаторидан жой олишига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилади.

Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЖАҲОНДАГИ УЧИНЧИ АКАДЕМИЯ

Мустақил давлатларнинг улуғ олимлари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ташаббусини қўллаб-қувватлаб, Марказий Осиё Халқаро академиясини таъсис этдилар

Ўрта Осиё Шарқнинг муҳим фан ва маданият марказига айлангандан буён юз йиллар ўтди. Қадим замонлардаёқ ҳозирги Ўзбекистон ҳудудида «донишмандлар уйи», астрономик расадхона ва кутубхоналар пайдо бўлган эди. Урганчда ўзига хос «академия» ҳам мавжуд бўлган. Хоразмда олимлар Беруний бошчилигида «Маъмур академияси»да ишлар эдилар. Қадимиятнинг Улуғбек, Навоий, Бобур сингари олим, шоир, файласуфлари ўз атрофларида замонанинг энг илғор кишиларини тўплаб, уларнинг умумхалқ йўлидаги фаолиятларига раҳнамолик қилишган.

Ўша пайтдаёқ миллий маданиятлар бир-бирини бойитиши, фан соҳасида ўзаро ҳамкорлик, ўзбек, озарбайжон, тожик, форс халқларининг алоқалари, илдизлари мустаҳкам ривож топган. Шу боисдан кўпгина шоирлар икки тилда шеърлар ёзишган, олимлар бир неча қардош тилларда асарлар яратишган.

Президентимиз И. А. Каримов «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» китобида шундай деб ёзадилар: «Халқимизнинг хотираси ажойиб номларга бой: бутун жаҳонга машҳур бўлган Беруний, ал-Хоразмий, Ибн Сино, Имом Бухорий, ат-Термизий, Аҳмад Яссавий, Улуғбек, Навоий ва бошқа кўпгина алломалар маънавияти кенг ва айни вақтда қисмати оғир бўлган сиймолардир. Улар ўзларини ҳақиқатга ташна ва ўзи ҳақиқат бўлган халққа бағишладилар. Буюк аждодларимизнинг улуғ номлари, халқ хотираси ва унинг тақдири муносиб давом этишга лойиқдир».

— Бизнинг буюк ва ажойиб тарихимизни қайта жонланиши хусусида Президентимиз фақат ёзиш ва гапириш билан кифояланиб қолмасдан, унинг ҳаётда амалга ошиши учун ҳам кўп иш қилмоқда, — дейди яқинда тузилган Марказий Осиё Халқаро академиясининг академиги, Россия Фанлар академияси мухбир-аъзоси Пўлат Ҳабибуллаев. — Ислом Абдуғаниевич доно сиёсатчи бўлиши билан бир қаторда йирик олим ҳам. Шу боис турли халқлар зиёлиларининг энг илғор вакилларини ягона ҳамдўстликда бирлаштириш ғоясини биринчи бўлиб Президентимиз кўтарганлиги ажабланарли эмас.

Мен бугун академия тузилганидан ва унинг маркази Тошкент бўлганлигидан фахрланаман. Академиянинг тузилишини фанга, миллий маданиятимизга, ўзбек халқига, Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовга ва унинг халқларнинг ўзаро ҳамкорлик ва дўстликка таянган тинчликсевар ташқи сиёсатига бўлган ҳурмат-эътиборга боғлиқ, деб ўйлайман.

— Пўлат Қирғизбоевич, янги Академиянинг мақоми белгиланди. Хўш, республикамиздаги ва бошқа мустақил давлатлардаги академиялардан унинг қандай принципиал фарқи бор?

— Янги академия ўзининг ташкилий тузилиши ва жамиятдаги ўрни билан жуда ноёбдир. Асосий фарқи — бу янги академия фан, маданият, халқ таълими ва сиёсатга катта ҳисса қўшган алоҳида шахслар, истеъдодли олимлар томонидан таъсис этилганлигида. Бу Ватанга қийин бир даврда ўз халқига ёрдам беришга бел боғлаган интеллектуал кучларнинг ҳақиқий маънодаги ҳамдўстлигидир. Марказий Осиё академиясини таъсис этувчилар — собиқ СССР Фанлар академиясининг академиклари ва мухбир аъзолари, эндиликда эса Россия Фанлар академиясининг аъзоларидир. Мазкур суҳбатимизда уларни номма-ном санаш жоиз деб ўйлайман.

Булар Россия Федерациясининг тўрт академиги — Ф. А. Кузнецов, Р. И. Ниғматуллин, Р. З. Сагдеев, И. Б. Хайбулин, Қозоғистондан А. А. Қунаев ва Л. А. Тулепбаев, Туркманистондан А. Ғ. Бобоев, Тожикистондан М. С. Асимов ва Ўзбекистондан Э. Ю. Юсупов ва мен.

Биз давлатларимиз мустақиллигини янада мустаҳкамлаш йўлларини ахтардик, фан-техника, маданият, халқ таълими, сиёсат, дин ривожи истиқболини белгилаш билан шуғулланамиз. Биз халқларимизнинг интеллектуал бойлиги халқаро жамоатчилик томонидан тезроқ эътироф этилишини истаймиз. Биргаликда илмий ишларни нашр қилишни режалаштирмоқдамиз. Бизнинг асосий фаолиятимиз ер юзида тинчликни сақлаш, можароли вазиятлардан, этник тўқнашувлардан огоҳлантиришга қаратилади, Демографик портлаш, экологик жараёнлар, сув муаммолари, Марказий Осиё ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини асраш, соғлиқни сақлаш масалалари, ижтимоий сиёсат — бизнинг қизиқиш доирамиздаги долзарб масалалардир. Буларнинг барчаси замирида барқарор ривожланиш концепцияси ётади. Биз ҳамма масалаларни шу нуқтадан кўздан кечирамиз. Хўш, бу аслида нимани билдиради?

Бугунги кунда дунё цивилизациясининг кейинги ривожи хусусида иккита нуқтаи-назар мавжуд. Баъзилар бўлғуси авлодлар ҳисобига бўлса-да, барча нарсани эксплуатация қилиб, бугунги кун билан яшаш керак, деб ҳисоблайди. Ўзини «яшиллар» деб атаётган бошқа бир тоифа цивилизация эришган барча ютуқлардан воз кечиб «табиатга қайтиш»ни талаб қилмоқдалар.

Биз эса БМТ ишлаб чиққан дастур асосида ишлаб чиқариш жараёнларига тубдан муносабатни ўзгартириш тарафдоримиз. Ҳозирги замонда давлатлар фақат ўз миллий қобиғида эмас, кўпчилик ҳамкорликда ер юзида ҳаётни сақлаб қолишдек сифат жиҳатидан янги муаммоларни қўймоқда. Шу боис академиямиз чиқитсиз ишлаб чиқаришга қаратилган жуда замонавий технологиялар, шунингдек, инсон фаолияти туфайли табиатга етказилган зарарни тугатадиган технологияни яратишга қаратилган.

Марказий Осиё академиясининг республикалардаги бошқа академиялардан фарқи ҳақида гапирганда биз уларга қарама-қарши бўлган ташкилот тузмаганимизни, аксинча, фаолиятимиз ижодий кучларни фаоллаштириш, уларнинг эътиборини регионадаги ўта муҳим муаммоларга қаратишда биргаликда ҳамкорлик қилишга йўналтирилганлигини алоҳида уқтирмоқчиман.

— Янги академиянинг моддий базасини қандай тасаввур қиласиз?

— Биз аввал бошданоқ ўз кучимизга таянишимизни режалаштириб олганмиз. Албатта, илк қадамларимизда ҳомийларнинг ёрдамидан ҳам фойдаланмоқчимиз. Меҳнат жамоалари, акционерлик, хусусий, давлат корхоналари буюртмаларига илмий асосланган тавсиялар бериш, ижтимоий масалалар, сиёсатшунослик, таълим, маданият, фан соҳаларида зарур йўналишлар бўйича лойиҳалар ишлаб чиқамиз. Марказий Осиёнинг долзарб муаммолари бўйича чет эллик мутахассислар иштирокида симпозиумлар, конгресслар ўтказиш ҳам режамизда бор. Асосийси ташкилий ишларни тезроқ тугатиб, амалий ишларга киришмоқ лозим.

— Сизлар бошлаган ишлар фавқулодда қийин вазифалар эмасми? Буни нима билан тенглаштирса бўлади?

— Албатта, худди шунга ўхшаш ва тенг келадиган ишлар бор. Бу 1991 йил маркази Рим шаҳри қилиб белгиланган Венесуэлада тузилган Учинчи дунё академиясидир. 1992 йилда Брюсселда Европа академиясига асос солинди. Бизнинг Марказий Осиё академиямиз эса урф-одатлари, илдизлари, маданияти умумий бўлган, турли мамлакатлар фанининг улуғ вакилларини бирлаштирган, маркази Тошкентда бўлган ер юзидаги учинчи академиядир. Яқин орада ҳозирги замоннинг тўртинчи — Тинч океани ҳудуди халқаро академияси ташкил этилиши мумкин. Биз ҳамкасбларимиз билан ҳамкорлик қилиб, бир-биримизнинг тажрибамизни ўрганиб борамиз. ЮНЕСКО, МАГАТЭ ва Бутун дунё Соғлиқни сақлаш ташкилоти билан яқиндан ҳамкорликда ишлаш кўзда тутилмоқда. Албатта, ҳамкорлик доирамиздан таъсис этувчи давлат академиялари ҳам четда қолмайди.

— Интеллектуалларнинг бундай ҳамдўстлиги — ёпиқ ҳамжамиятми ёки унинг ишида маданият арбоблари, олимлар, диндорлар ва сиёсий арбобларнинг кенг иштироки таъминланадими?

— Юқорида айтганимдек, академия аъзолигига жаҳон миқёсида тан олинган олимлар қабул қилинади. Инсоният цивилизацияси тараққиётига улкан ҳисса қўшган, ижодий фикрловчи барча инсонлар учун бизнинг эшикларимиз очиқ. Академиямиз Марказий Осиёники бўлгандан кейин унга Хитой, Покистон, Ҳиндистон, Афғонистон, Туркия, Эрон сингари бошқа мамлакатларнинг вакиллари ҳам аъзо бўлишлари мумкин. Бу барча обрўли одамларни эски хизматларини ҳисобга олиб қабул қилинаверади, деган гап эмас. Биз аввало ҳозир қизғин ижодий иш билан машғул бўлган олимларга кўпроқ эътибор қаратиш ниятидамиз.

«Маънавият турли халқлар ва мамлакатлар кишиларини қон-қардош қилади. Уларнинг тақдирини ўзаро ҳурмат асосида яқинлаштиради. Бизнинг маънавиятимиз асрлар давомида миллион-миллион кишилар тақдири ва фаолияти билан шаклланган. Уни ўлчаб ҳам, поёнига етиб ҳам бўлмайди. У инсон учун бутун бир олам», — деб ёзадилар Президентимиз Ислом Каримов ўз рисолаларида.

Қадим алломаларнинг шуҳратини, Осиё ҳудудидаги халқлар маданиятини қайта тиклаш, ер юзидан тинчликни мустаҳкамлаш — Марказий Осиё академиясининг бош вазифасидир.

Ўз мухбиримиз.

Андиша

НАФАҚАТ ОХИРГИ МАНЗИЛ...

Аслинг билсанг суву гил, яна гилга кетаро.

Аҳмад ЯССАВИЙ.

Тошкентдаги Минор қабристони. Режали йўлаклар. Бир тартибда қўйилган қабрлар. Ҳар бир қабр тепасида майит эгасининг қурбига қараб қурилган асл санъат асари даражасидаги ёки мундайроқ, ҳашамадор, улуғвор ёки содда ва ихчам қабртошлар. Қабрлар атрофида ўтирғичлар, атиргуллар, қишин-ёзин кўм-кўк арчалар. Бу ерда ётганларнинг уйқусини қўриқлаётгандай, жимгина кўкка бўй чўзган салобатли дарахтлар... Буларнинг ҳаммаси кишида ғалати бир сирли туйғулар уйғотади.

Қабристон — ҳар бир инсоннинг охирги борар манзилигина эмас, ўз-ўзини сарҳисоб қиладиган, қалбини эзгуликка тўлдирадиган жой...

Ҳаққулобод қишлоғининг асосий қабристони тарихи юз йиллардан нарига бориб тақалади. Мозорнинг бошланишидан қарасангиз, охири кўринмайди. Эски қисми тартибсиз, ярми ўпирилган, ичи ваҳимали қорайиб турган гўрлар, қўрқинчли чакалакзорлар, бетартиб, тўп-тўп бўлиб ўсган «ўрис дарахтлар». Уларнинг ора-орасида авлодлари ёнига қўйишларини васият қилганларнинг ҳали унча эскирмаган қабрлари ҳам кўзга ташланади. Шунинг учун эски қабристонни бузиб бўлмайди, умуман, қабристонни бузиш, марҳумлар руҳини чирқиратиш ўзбек халқига ёт нарса.

Тепасига катта қилиб «Қардошлик қабристони» деб ёзилган дарвозадан кирсангиз, давр ўзгариши бу ерга ҳам таъсир қилгани яққол кўзга ташланади. Гўрков Олимжон ака узун бир сурани тиловат қилиб, ўтганларга бағишлагач, суҳбатимиз ўз-ўзидан қабристоннинг эски ва янги қисми ҳақида бўлди.

— Бу ердаги гўрков бува қариб қолганларидан кейин, 1973 йилда ўрнига мени тайинлашди, — сўз бошладилар у киши. — Ёшим олтмиш тўртда. Бир ўзимман. Қийналган пайтларимда ўғилларим, майит эгалари ёрдам беришади.

— Қазиган қабрларингиз учун пул беришадими?

— Энди, синглим, бу бир садақадай гап. Биров 10, биров 100 сўм дегандай. Лекин ҳеч қачон палон сўм беринг, деган эмасман. Бир тийин беришмаса ҳам ранжимайман. Гап келди, айтай. Мана шу кўриб турган бетон йўлагингизнинг охири қабристон деворига боради. Мелисада ишлайдиган Тоҳиржон исмли йигитнинг онаси ўлганда, лой кечиб юрганини кўриб, ука, қўлингиздан келса, уч-тўрт машина бетон олиб келинг, шу ердан йўлак чиқарайлик, дедим. Халққа қайишадиган инсон экан, айтганимни қилди. Мен ўғилларимни чақирдим. Кўплашиб, кечаси чироқ ёқиб ишлаб, шу йўлни қурдик. Анави девор атрофидаги беш юз туп терак кўчатини ҳам ўзим бола-чақам билан экканман... Бир пайтлар илгариги райкомимиз Маҳмуджон келиб, мозорни айланиб, жой анча кам қолибди, деб ер ажратишга ваъда берди. Ажратиладиган жойни ҳам кўрсатди. У ишдан кетди-ю, арзимга қулоқ соладиган одам қолмади. Комхозимиз раҳбарларига борсам, ҳайдаб чиқаргудай бўлди. Қабристон билан ҳеч кимнинг иши йўқ. Яратган эгам ҳаммамизнинг умримизни узун, ризқимизни бутун қилсин, лекин ўлим ҳақ. Одамзод туғилибдики, бир куни шу ерга келади. Эрта-индин атрофдаги жамоа хўжалигига қарашли ерлар одамларга бўлиб бериб тугатилади. Кейин қайси деҳқон ерини беради, дейсиз. 10—15 сотихча ер қолди. Ер тугаяпти деб қазонинг чархини тўхтатиб бўлмаса...

Қабристоннинг атрофига девор олинган. Шу деворларнинг йиқилган-тўкилган жойларини ҳам Олимжон ака ўғиллари ёки ҳашарчи йигитлар ёрдамида таъмирлар эканлар. Қабристон ҳаммамизнинг ҳам борадиган жойимиз. Аслимиз суву гилдан яралган экан, яна суву гилга айланишимиз ҳақ. Шунинг учун ўтган беш кунимиз — хуш кунимиздан мамнун бўлиб юравермайлик-да, Олимжон ака сингари кишиларнинг дардларига ҳам қулоқ солайлик.

Бу гаплар фақат Наманган вилояти Ҳаққулобод шаҳридаги қабристонгагина тегишли эмас. Яна қанчадан-қанча қишлоқ қабристонлари қаровсиз, ўт, чакалак босиб ётгани сир эмас. Шунинг учун у ерларни обод қиламан, тартибга соламан, деганларга қўлимиздан келганича ёрдам берайлик.

Шаҳзодахон ХУДОЙБЕРДИЕВА.
Наманган вилояти.

POLO

KING SIZE FILTER

Бизнинг Ўзбекистондаги савдо агентларимиз:
"Мунис ЛТД", "Хесо ЛТД" фирмалари ҳамда "Фрия" фирмаси.

Тўлиқ маълумотларни қуйидаги
манзилдан олишингиз
мумкин: Тошкент,
Катта Миробод кўчаси, 158
(Ивлев,67),
Табани групп оф компаниз.

Телефонлар: (3712) 32-35-53, 54-06-70,
54-07-98, 55-35-49
Факс: (3712) 54-08-30
Телекс: 116416 TBANI, SU.

бошқарувчиси Аббосхон

Чекиш соғлиғингиз учун зарарлидир!

Биз чекмайдиганларни чекишга даъват этмоқчи эмасмиз. Лекин чекувчилар сифатли "ПОЛО" сигаретларини чекишларини хоҳлаймиз.

• Сиз кутган учрашув

Армонни опичлаб яшаётган аёл

ТАНИҚЛИ КУЛГИ УСТАСИ, МАРҲУМ ҲАСАН ЙЎЛДОШЕВНИНГ АЕЛИ — НУРХОН ЙЎЛДОШЕВА БИЛАН СУҲБАТ

Опа билан мулоқотимиз санъат, санъаткорга умр йўлдоши бўлиш масъулияти ҳақида кечди.

— Санъаткорга умр йўлдоши бўлиш ҳарқалай осон эмас. Чунки унинг ўзига хос «хислатлари» кўп. У, масалан, уйда ҳам, ҳатто уйқусида ҳам изланиши, ўрганиши, меҳнат қилиши керак. Демакки, ижодкор одамнинг аёли ҳам ижодкор бўлмаса-да, ижодкорнамороқ бўлмоғи шарт. Негаки, унинг дил дардига, туғёнига, ижодига тушунибгина қолмай, унга ҳамнафас бўлмоқлик лозим. Агар аёл шу шартлардан чекинса, санъаткор, умуман, ижодкор халқ қалбидан ўрин ололмайди, эл олқишига сазовор бўлмоғи гумон бўлиб қолади. Демоқчиманки, санъаткорнинг аёли маънан санъаткор бўлиши керак. Бу эса ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди.

— **Аёл киши учун ҳаётда энг муҳим нарса нима деб ўйлайсиз?**

— Аввало, оила, бахтибекамлик, фарзандлар тарбияси. Агар турмуш ўртоғингизни ҳар куни ишга байрамдагидек кузатиб ва оқшом уни шундай қаршиласангиз, бу — аёлнинг бахти, ҳаётнинг энг муҳим мезонидир.

— **Халқ севган санъаткорнинг мухлисларию дўстлари кўп бўлиши табиий. Улар йўқлаб туришса керак?**

— Ҳасан аканинг дўст-биродарлари ғоят кўп эди. У киши оғир касалликка учраганларидан сўнг сараги-саракка, пучаги-пучакка чиқиб қолди. Худога беҳисоб шукурким, чинакам дўстлари ҳозир ҳам оиламизни йўқлаб туришади. Туғилган кунлари — 3 март куни қадрдонлари, яқинлари жам бўлишади.

— **Улар орасида бирга хизмат қилган ҳамкасблари ҳам бўлишса керак.**

— Мавжудахон, майлими, шу саволингизга жавоб бермасам...

Опа чуқур ўйга толадилар. Мен эса гапни бошқа томонга, суҳбат мавзуини юмшатишга, ширин хотиралар сари йўналтиришга ҳаракат қиламан.

— **У кишидан катта мерос қолган бўлса керак-а?**

— Қайдам. Акангиздан қолган энг катта мерос — фарзандларимиз ва йигирма саккиз йиллик бирга кечган онларимиз. Уларнинг армони, дардлари, кечинмалари — менинг меросим. Баландпарвоз гаплар учун узр, бироқ бу айни ҳақиқат.

— **Нурхон опа, ярангизни янгилаганим учун кечирасиз. Эшитганмисиз, йўқми, Ҳасан Йўлдошев ойнаи жаҳонда кўринмай [қол]гач, турли миш-мишлар болалаб кетувди...**

— Менга ҳам шундай миш-мишлар етиб келганди. Бироқ хафа бўлмаганман. Демакки, Ҳасан акам эл-юрт назарида эканлар. Уларнинг тақдирига одамлар бефарқ эмас экан. Ахир одамлар учраган киши ҳақида ташвишланмайдилар, турли гап-сўз тарқатмайдилар-ку!

Бироқ миш-мишларнинг ҳаммаси ёлғон. Бизнинг икки фарзандимиз бор, уйли-жойли бўлиб кетишган. Етти набирага бувиман. Худо умри билан берган бўлсин, илойим. Ҳасан акамга келсак, у киши ўпка раки билан вафот этдилар. Бир йилга яқин касалхоналарда ётдилар. Менга армон бўлиб қолгани ҳатто рак деб ташхис қўйилгандан сўнг ҳам филармониядагилар (Йўлдошев сўнгги йилларда филармонияда хизмат қилган) касалхонадан концертларга олиб кетишарди. Вафотларидан кейин эса бирор марта бўлсин йўқлашмади. Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтишни лозим топардим, ойнаи жаҳонда Элбек Мусаев бошчилигида Ҳасан Йўлдошев хотирасига бағишланган кўрсатув тайёрланди, кулги кўриги ўтказилиши ҳам бизни чексиз қувонтирди. Ҳасан акани ҳурматлаб, остонамизга йўқлаб келганлардан миннатдормиз.

— **Беайб парвардигор, дейишади. У кишининг ижобий фазилатлари, дўстларига юксак садоқати, камтаринлиги, одамийликлари ҳақида кўп эшитганмиз.**

— Ҳасан акам оилада жуда камтар, камсуқум инсон эдилар. Маданиятли, содиқ дўст эдилар, овозларини баландлатиб, жиғибийрони чиққанини кам кўрганман. Ҳаммасини ичга ютардилар. Аслида марҳумлар ҳақида ёмон гап айтилмайди.

— **Мен бугунги кунда «Ойнаи жаҳон»даги ҳажвий кўрсатувларнинг айримларини кўп йиллардан буён бир хил матннинг такрорланавершидан ажабланаман. Марианнанинг Ўзбекистонга «келиши»ю «Бахришканинг фарзанд кўриши»... дам олиш ўрнига кишини ҳоритади. Авваллари Телевизион миниатюралар театри»дан олдин чалинадиган мусиқанинг ўзиёқ каттаю кичикни экран қаршисига михлаб қўярди. Энди-чи? Сизнингча, нима қилсак, «Миниатюралар театри»нинг аввалги шуҳратини тиклаш мумкин? Ана шу кўрсатув илк ижодкорининг рафиқаси сифатида фикрингиз?**

— Ҳамма соҳада ҳамкорлик керак. Инсон ўзидан кучли одамга ҳасад эмас, ҳавас қилсагина барча ишда унум бўлади. Мен зангори экранда Ҳидоятов номли театр санъаткорларининг ижоди

ҳақида берилаётган кўрсатувларни мароқ билан кўраман. Баҳодир Йўлдошевнинг бағрикенглигига, самимийлигига ҳавас қиламан. У актёрлардан камчилик эмас, фазилат қидиради. Бу эса ишнинг олға юришида ғоят керакли фазилат. Бироқ бу ҳаммага ҳам насиб этавермайди.

— **Ҳасан аканинг унвонлари бормиди?**

— Унвон?! Синглим, сизнинг йўқлаб келганингиз ҳам, одамларнинг у киши тўғрисидаги миш-мишларию дўсти қадрдонларининг йўқлаб туришлари — унвон! Ахир эл назаридан-да улуғроқ унвон борми санъаткор учун?

Агар бугунгидай санъатни ва санъаткорни қадрлайдиган замонгача етиб келганларида, албатта, унвонли бўлардилар.

— **Бугунги кун ҳақида фикрингиз?**

— Энг асосийси, милий мустақиллигимиз, юздан зиёд давлатлар бизни расман тан олганлиги. Тилимиз ва динимизнинг юзага чиққани.

— **Касб-корингиз ҳақида.**

— Муаллимаман. Тошкент маданий-оқартув техникумида ишлайман.

— **Ҳасан Йўлдошев мухлисларига тилакларингиз?**

— Санъат-адабиёт доимий ҳамроҳлари бўлсин. Санъатни эъзозлаган одамга эзгулик эш бўлади.

«Халқ сўзи» мухбири
Мавжуда ТОЖИБОЙ қизи
суҳбатлашди.

Х. СУЛАЙМОНОВА НОМИДАГИ МУКОФОТЛАР

ФАРҒОНАЛИКЛАР вилоятда етишиб чиққан дастлабки академиклардан бири, ҳуқуқшунос Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўришмоқда.

Яқинда вилоят адлия бошқармаси «Ҳадича Сулаймонова номидаги имтиёзли стипендия ва мукофот ташкил этиш тўғрисида» қарор қабул қилди. Унга мувофиқ етук ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлаш, бўлғуси адлия хизмат ходимларининг билимини ошириш, уларни моддий ҳамда маънавий рағбатлантириш мақсадида Фарғона давлат дорилфунунининг ҳуқуқшунослик факультети талабалари учун ҳар бири 1000 сўмдан 3 та «Х. Сулаймонова номидаги имтиёзли стипендия» ҳамда ҳар йили вилоят адлия бошқармаси ва халқ таълими бошқармаси билан ҳамкорликда ўтказилаётган «Ёш ҳуқуқшунос» вилоят олимпиадаси ғолибларини тақдирлаш учун ҳар бири 500 сўмдан 10 та мукофот таъсис этилди.

Қарор эълон қилинган кунларда «Ёш ҳуқуқшунос» вилоят олимпиадаси ўтказилаётган эди. Шу боис олимпиадада ғолиб чиққан Фарғона тумани мактаб ўқувчилари Б. Раҳматжонов, М. Мадраҳимова, Е. Чередник, Ўзбекистон туманилик А. Баннопов, Қиргули туманилик А. Ширинова, бувайдалик И. Маҳкамов, фарғоналик О. Есина, Охунбобоев туманилик М. Абдулҳамидов, З. Каримова, учкўприклик М. Мадаминов академик номидаги мукофотларга муносиб деб топилдилар.

Стипендия ва мукофот пуллари вилоятдаги адлия муассасаларининг аҳолига кўрсатаётган ҳуқуқий хизматлари ҳисобига олинаётган фойда ҳақидан қопланади.

Н. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Спорт

КИЧКИНА ДЕМАНГ БИЗНИ...

ФУТБОЛ бўйича Ўзбекистон биллур соврини учун 1/8 финалнинг такрорий учрашувлари ўтказилди.

1/4 финалга биринчи лига вакили Марғилоннинг «Атласчи» жамоасининг чиқишини, уларнинг рақибига қараб, мухлислар олдиндан тахмин қилган бўлса-да, ҳар ҳолда шов-шувга сабаб бўладиган ҳодиса, дейиш мумкин. Республиканинг энг кучли саккиз жамоаси ичидан ўрин олиш биринчи лига вакили учун, албатта, катта муваффақият. Биллур соврин мусобақасида янада яхшироқ натижага эришиш учун «Атласчи» қулай имкониятга эга. Негаки, уларнинг 1/4 финалдаги рақиблари Олий лиганинг қуйи поғонасидан жой олиб турган «Чирчиқ» жамоасидир. «Атласчи» ўз табақадоши «Олмалиқ»ни такрорий беллашувда 5:1 ҳисобида мағлубиятга учратиб (биринчи учрашув — 1:1), навбатдаги босқичга чиққан бўлса, уларнинг бўлғуси рақиблари ҳам Ўзбекистон II-биллур соврин мусобақасида муваффақиятли тўп сурришяпти. Кейинги пайтда мухлислар назарига тушган МХСК жамоасини мағлуб этиш чирчиқликлар учун катта муваффақият. Маълумки, «Чирчиқ» ўз майдонида ҳарбийчилардан устун (5:1) келган эди. Ана шу учрашувга киритилган беш тўп чирчиқликлар учун кейинги ўйинда асқотди. МХСК ҳисобни тенглаштиришга оз қолди, ҳисоб 4:1.

1/8 финал беллашувларининг «қаҳрамони» сўзсиз Тошкентнинг «Трактор» жамоасидир. Улар республикамизнинг энг кучли жамоаларидан бири Жиззахнинг «Сўғдиёна» жамоасини ўз майдонида 1:0 ҳисобида доғда қолдириб, икки учрашув (олдингиси 3:2, «Сўғдиёна» фойдасига) натижасида 1/4 финалга йўлланма олдилар. Тошкент вилоятининг «Политотдел» жамоаси ҳам «Навбаҳор» қаршиликларини енгиб, деярли тенг ўйин кўрсатди. Биллур соврин ўйинлари шуниси билан қизиқ-да; агар «Навбаҳор» кучлими, «Политотдел» деган савол ўртага қўйилса, албатта, кўпчилик мухлислар Наманган жамоасини устун қўйган бўларди. Лекин Тошкент вилоятида бўлиб ўтган учрашувда «Политотдел» наманганликлардан кўп томонлама устунлик қилишди. Улар «Навбаҳор» дарвозасини тўрт марта аниқ нишонга олишди. Наманганликлар фақат уч тўп билан жавоб беришга муваффақ бўлишди. Меҳмонда ўтказиб юборилган иккита жавобсиз тўп «Политотдел» футболчиларининг 1/4 финалга чиқиб, тўп суришлари учун темир дарвоза вазифасини ўтади.

«Нефтчи» ва «Насаф» учрашуви фарғоналикларнинг Малайзия сафарида бўлганлиги учун кейинга қолдирилди. Қолган учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади:

«Янгиер» — **«Пахтакор»** — 1:4 (биринчи учрашув — 1:8), **«Динамо»** — «Орол» — 4:1 (0:2), **«Наврўз»** — «Сурхон» — 2:1 (1:0).

1/4 финал учрашувлари 14—18 август кунлари ўтказилади. Унда жамоалар қуйидаги тартибда майдонга тушишади:

«Пахтакор» — «Динамо», «Навбаҳор» — «Наврўз», «Чирчиқ» — «Атласчи», «Трактор» эса «Насаф» — «Нефтчи» ғолиби билан учрашади.

* * *

НИҲОЯТ, терма жамоаларимиз ҳам халқаро майдонда ўз кучларини синаб кўрадиган бўлишди. Олимпия терма жамоамиз Белорусга, ўсмирлар терма жамоамиз Қозоғистонга халқаро турнирларда иштирок этиш учун отланишяпти. Миллий терма жамоамиз эса Андрей Пятницкийнинг шартнома тузиши эҳтимол тутилаётган Голландиянинг «Витесс» жамоаси билан Тошкентда ўртоқлик учрашуви ўтказади.

Мухлисларимиз таҳририятимиздан Пятницкий Шквирин, Кечиновлар келажакда қайси терма жамоа сафида ўйинга тушишини сўрашган. Футбол Федерациядагиларнинг айтишича, Пятницкий, Шквирин, Кечиновлар миллий терма жамоамизнинг расмий ўйинларида иштирок этганликлари учун, бошқа бир давлат терма жамоаси сафида майдонга тушишга ҳуқуқлари йўқ.

Р. ЖУМАЕВ.

«ЎЗБЕКСЕРОКС»НИНГ ИШОНЧЛИ ҚАДАМИ

ҚЎШМА корхоналар ҳақида кимлар нима демади, озмунча баҳс-тортишувлар бўлмади.

Ҳамон бир тўхтамга келингани йўқ: қўшма корхона нима ўзи? Чет эл маблағини, илғор техника ва технологиясини жалб этиш дастагими? Ёки хом ашё ресурсларини хорижга ташмалаш, бир ҳовуч уддабурон шахсларнинг бойиш воситаларими? Жамоатчилик кўпроқ иккинчи фикрга мойил бўлса-да, биз уларга қўшилмоқчи эмасмиз. Сўзимиз қуруқ бўлмаслиги учун «Ўзбекксерокс» Ўзбекистон — Британия корхонаси фаолиятидан бир-икки амалий мисоллар келтирамиз.

Ташкил топганига эндигина ярим йил бўлган бу корхонани ҳозирданоқ деярли ҳар бир тошкентлик яхши билади. Ота турк кўчасида жойлашган нусха кўчириш марказида вазирлик хизматчисидан тортиб, чет эл элчихонаси ходимини, диплом иши ёзаётган талабани ва ҳатто пенсионерни ҳам учратиш мумкин. Буюртмалар — хилма-хил: реклама мақсадидаги юзлаб нусхали ёрқин бўёқли маълумотнома ёки расмий маърузалардан тортиб, уй учун ордер ёки ўрта маълумот ҳақидаги гувоҳномагача бор. Сифати — аъло, хизмат-беминнат. Ускуналар, хона жиҳозлари — қойилмақом. Ходимларнинг бежирим ва байрамона кийинганлари, илиқ табассум билан қаршн олишлари иш хонасига нуфузли кўргазма зали тусини беради.

Марказ энг замонавий нусха кўчириш тизимлари билан жиҳозланган. Бу технологик ускуналар тўла йиғиндисини қўшма корхонанинг муассисларидан бири бўлган «Ренк Ксерокс» инглиз фирмаси ишлаб чиқаради. Марказда ишлатилаётган бундай ускуналарни шу ернинг ўзида сўм ёки валютага сотиб олиш мумкин, чунки «Ўзбекксерокс» корхонасини «Ренк Ксерокс»нинг Марказий Осиё минтақасидаги расмий вакили, дейиш мумкин.

«Ўзбекксерокс» жаҳонга машҳур фирманинг Ҳамдўстлик мамлакатларида очилган биринчи қўшма корхонасидир. Буни Ўзбекистоннинг техника ва кадрлар борасидаги даражасининг эътирофи дея таърифлаш мумкин. Бутун минтақада тармоқнинг байроқдори бўлмиш «Шарқ» ноширлик-босмахона концерни қўшма корхонанинг иккинчи муассиси ҳисобланади. Тошкентликларнинг асл мақсадлари фойда кетидан қувиш эмас (гарчи мўмайгина фойда келаётган ва унинг катта қисми Устав жамғармасига бадал тўлаш қоидасига мувофиқ ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга сарфланаётган бўлса-да). «Шарқ»дагилар энг юқори жаҳон андозаси даражасида хизмат кўрсатиш имкониятларини назарда тутиб, фақат шундай хизмат кўрсатишга ўрганиш хусусида ўйламоқдалар. Шу боис ҳамкорликда нусха кўчириш ускуналари асосчилари ва унинг етакчи ишлаб чиқарувчиларини ўзларидан афзал билмоқдалар.

Нусха кўчириш техникаси билан савдо қилувчи жаҳон бозорида маҳсулот сероб. «Ренк Ксерокс» фирмаси бу ерда уч омил жиҳатидан етакчилик қилади: кўпайтирувчи ва ташкиллаштирувчи техниканинг ҳамма турларини ишлаб чиқаради; юқори унумли нусха кўчириш машиналарини тайёрлашга зўр беради; сотилган ускуналарнинг мудом беминнат ишлашини таъминлайди, «Ўзбекксерокс» ҳам техникани зудлик билан етказиб берибгина қолмай, унда ишлашга ўргатади, эҳтиёт қисмлар ва бошқа ашёлар билан таъминлайди, кафолат берган таъмирлаш ишларини вақтида бажаради. Қўшма корхонанинг муҳандис ва мутахассислари Тошкентда, Москвада, инглиз фирмасининг Бонн шаҳрида жойлашган Европа ўқув марказида таҳсил олдилар, Буюк Британияга бориб ўқиш ҳам режалаштирилмоқда.

Касбкорлик, мураккаб техникани сотиш ва уни ишлата билиш қўшма корхонанинг ўзгалар билан баҳам кўраётган бойликларидан биридир. «Ўзбекксерокс» вилоятларда ва қўшни жумҳуриятларда вакиллари тармоғини барпо этмоқда. Бухоро, Самарқанд, Фарғона давлат ва тижорат ташкилотлари ходимлари яқинда Тошкентда тўпланишади. Инглиз мутахассислари улар билан машғулотлар олиб боришади. «Ўзбекксерокс» йил охиригача доимий ҳаракатдаги марказини очиб, унда вакиллари ва техник ходимларни ўқитишга киришади.

Кўплаб янги асбоб-ускуналарнинг юзага келаётгани шундай марказ очиш зарурлигини тақозо этмоқда. Бу ускуналарнинг кўпини, ҳеч шубҳасиз, XXI аср техникаси, дейиш мумкин. Чунончи, компьютер тармоқларида ишлаб турган нусха кўчириш машиналари ёки «Ксерокс — 5775» тўла рангли нусха кўчириш машинаси шундай техникалар сирасига киради. Унинг имкониятлари чекланмаган: 256 хил ранг, 1,2 миллион тус ва нимранг беради, тасвирни кичрайтиради, катталаштиради, тўғрилайди, уни қоғоз ва плёнкага кўчиради. Бошқа бирорта аппарат бундай «қобилият»га эга эмас. Шуни ҳам айтиш керакки, «Ксерокс — 5775» МДҲ мамлакатлари орасида биринчи бўлиб Тошкентга келтирилди. Бу ҳам ўзбекистонлик шерикларга қатъий ишонч борлигини, уларнинг малакалари тан олинганлигини билдиради.

«Ксерокс»лар билан кунига ер юзида икки миллион атрофида нусха тайёрланади. Ҳозирча «Ўзбекксерокс» бу ҳисоб-китобга кучли таъсир ўтказаётгани йўқ. Аммо муҳими шундаки, биз жаҳон миқёсига чиқиб бормоқдамиз, бу йўлда дастлабки қадамлар қўйилди, жаҳон андозалари асосида яшаш ва ишлашни ўрганмоқдамиз. Нусха кўчириш эса, том маънода бундай ўқиш-ўрганишнинг таркибий қисмидир. Бунинг ҳеч уят жойи йўқ. Муҳими — нусха кўчириш бобида пешқадам бўлган «Ренк Ксерокс» каби шерикни топа билиш-да.

А. ВАҲОБОВ.

АСЛО ТОЛИҚМАСИН ПОЙГАДА ОТИНГ!

Остингда қорадум, қораёл саман,
Эгарда шунқордай турибсан маҳкам.
«Кўпкари» десалар, жардан учасан,
Сени ким танимас, эй «туркман» укам.
Довруғингни достон қилса арзигай,
Йўлдошдир ботирлик, орият, зотинг.
Мавлонбек, эл шаъни жонингда тургай,
Асло толиқмасин пойгада отинг!

Азим СУЮН.

БИР ВИЛОЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

КЕЛИНЛАР КЎРИГИ

ҒУЗОР шаҳрининг марказий истироҳат боғида келинларнинг вилоят кўрик-танлови бўлиб ўтди.

Унда келин либослари, келин тушириш маросимлари, ёр-ёр айтишувлари сингари шартларни яхши бажарганлар маҳорати алоҳида баҳоланди.

Шаҳрисабз, Ғузор, Қарши туманларининг вакиллари совринли ўринларни қўлга киритдилар.

КЕЛИН-КУЁВЛАРГА АТАЛГАН

ШАҲРИСАБЗ мебель фабрикаси мутахассислари янги рўзғорли оилаларга мўлжалланган мебеллар тўпламини ишлаб чиқаришни йўлга қўйишди.

Икки ва уч эшикли китоб жавонлари, ошхоналар учун идиш-товоқ сақланадиган шкафлар, юмшоқ ўриндиқли стуллар аҳолига манзур бўлаяпти.

ҲАМ АРЗОН, ҲАМ ЛАЗЗАТЛИ

КАСБИ тумани матлубот жамиятининг «Бободеҳқон» савдо маркази ишбилармонлари қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган цех барпо этишга киришдилар. Айни пайтда бўлажак цехда ускуналар таъмирланаяпти.

Матлубот жамияти бошқарувининг раиси Аҳмад Холмуродовнинг айтишича, ҳозир бешта қандолатчилик корхоналари ишлаб турибди, улар кунига 3 тоннадан зиёд турли ширинликлар тайёрлаяпти. Парварда, наввот, ҳалволар арзонлиги, лаззатлилиги билан аҳолига манзур бўлаётир.

Г. ПУЛАТОВ,

«МЎЙҚАЛАМДА АКС ЭТГАН ДИЁР»

ТОШКЕНТДА иқтидорли рассом Исфандиёр Ҳайдаровнинг «Мўйқаламда акс этган диёр» деб номланган бадиий кўргазмаси очилди.

Кўргазмага Афғонистон, Туркия, Америка каби хорижий мамлакатлардан таниқли олим ва рассомлар ташриф буюришди.

Мусаввирнинг кенг зални безаб турган ижод намуналарини томошабинлар қизиқиш билан кўздан кечирмоқдалар. «Бухорода тонг», «Қиш манзараси», «Бахмалда ойдин тун», «Қишлоқ манзараси», «Ойдин тун» асарлари мухлисларга завқ бағишламоқда.

Яқинда Исфандиёр Ҳайдаров ўзининг «Бахмал тоғи», «Куз манзараси», «Оқшом чоғи» каби асарларини Ўзбекистон маданият фондига тақдим этди. Бир ой давом этадиган бу кўргазма рассомнинг ижоди билан қизиқувчи ихлосмандларда катта таассурот қолдириши, шубҳасиз.

Л. НУРМАТОВА.

Навбатди муҳаррир — И. Ўтбосаров, навбатчи — М. Холматова.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001 Буюртма Г—131. 107.858 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 23.20.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6